

ΛΕΩΝΙΔΑ ΑΝΤΡΕΓΙΕΒ


Ο Σ Α Β Β Α Σ


4-

ΗΡΩΔΗΣ.—Περιμένετε, λοιπόν, περιμένετε! Λίγο καιρό ακόμη θα περιμένετε! Θα ξρβει ο διάβολος, θα σάς ρίξει στο πύρ το εξώτερον. Θα τρέξει το πάχος σου, ακούσι καλόγερε; σά να μυρίζει τσιγαριστό...

ΧΟΝΤΡΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΣ.—Είναι απ' την τρα...
...φία.

ΗΡΩΔΗΣ.—Θά θέλετε να τὸ σκάσετε, μὰ δὲ θά χεστε πού νὰ φύγετε, παντοῦ γέννα, παντοῦ φταϊά! Ἄ-χά, τὴ φωνὴ μου δὲ θέλετε ν' ἀκούσετε, μὰ τὴ φωνιά θά τὴν ἀκούσετε! Καὶ θά χαίρουμαι! Θά βγάλω τὶς ἀλυσίδες, θά τοὺς πιάνω, καὶ θά τοὺς δίνω στὸ
...ἀπὸ ἕνα ἕνα, καὶ θά λέω: νὰ τους, παρ' τους! Κι ἐκεῖνοι θά κλαῖνε, κι ἐκεῖνοι θά φωνάζουν' μὰ δὲ φταῖω ἐγώ! —Δὲ φταῖς; Ποῖος φταῖει αἱ; Καὶ δὸς του στὴ γένεα: νὰ καίσετε βρωμόσκυλα, εἴπαμε, στὴ δευτέρα παρουσία!

ΓΕΡΟ ΚΑΛΟΓΕΡΟΣ.—Δὲν εἶναι καιρὸς νὰ πηγαίνομε, πάτερ Κύριλλε;

ΧΟΝΤΡΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΣ.—Ἐμπρὸς λοιπόν, πάτερ Βησσαρίων. Ἐβράδιασε πᾶ, καιρὸς νὰ ἤσυχασομε.

ΗΡΩΔΗΣ.—Ἄ-χά! Δὲ σᾶς ἀρέσει ν' ἀκούτε τὴν ἀλήθεια;

ΧΟΝΤΡΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΣ.—(Καλοκάγαθο.) Αἰ-αἰ, ἀγαπητέ, ἡ ξένη γλώσσα δὲν κρατιέται εὐκολά. Ἐπὶ θά κοκολογεῖς καὶ μεῖς θά σ' ἀκούμε, ἐκεῖ ὅπάνω θά μᾶς κρίνει ὁ Θεός, ποῖος εἶναι γιὰ τὴ γένεα καὶ ποῖος γι' ἄλλα. Οἱ πρᾶσι, φίλε μου, θά κληρονομήσουν τὴ γῆ, λέγει ἡ Γραφή. Χαίρετε, νέοι μου.

ΓΕΡΟ ΚΑΛΟΓΕΡΟΣ.—(Θηλυμένος). Ἐγὼ ὁμοῦ σοῦ λέω νὰ κρατᾶς τὴ γλώσσα σου πὸ κοντὴ. Ὅχι ἀπὸ τίποτε ἄλλο, πρὸς γιὰ τὴ φτώχεια σου καὶ γιὰ τὴ βλακεία σου σὲ ὑπομένουμε. Μὰ σά φλυαρήσεις πᾶσα πολὺ, πιποσοῦμε καὶ νὰ σὲ συγκρατήσομε. Ναι, ἀπὸ πού σοῦ λέω!

ΗΡΩΔΗΣ.—Δοκίμασε, δοκίμασε, γιὰ νὰ δοῦμε!

ΧΟΝΤΡΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΣ.—Ὁρεξὴ πού ἔχετε, νὰ τὰ βάλτε μαζί τού, πάτερ Βησσαρίων! Δὲν πάει νὰ λέει! κακὸ δὲν κάνει σὲ κανένα μ' αὐτό. Ἀκούστε τον, ἀκούστε τον, νέοι, εἶναι ἀνθρώπος ἀξιοπεριεργός. Χαίρετε!

(Φεύγουν, ἀκούγεται τὸ γέλιο τοῦ χοντροῦ καλόγερου.)

ΗΡΩΔΗΣ.—(Πρὸς τὸ Σάββα). Πῶς σοῦ φαίνονται; Χάνω τὴν ὑπομονὴ μαζί τους.

ΣΑΒΒΑΣ.—Μ' ἀρέσεις πολὺ, μάρομπα.

ΗΡΩΔΗΣ.—Μπᾶ; Ὡστε δὲν τοὺς ἀγαπᾶς καὶ σὺ;

ΣΑΒΒΑΣ.—Δὲν τοὺς ἀγαπῶ.

ΗΡΩΔΗΣ.—Γιὰ στάσου νὰ καθίσω. Πρήστισαν τὰ πόδια μου. Δὲν ἔχει κανένα τσιγαράκι;

ΣΑΒΒΑΣ.—(Τοῦ δίνει.) Καπνίζεις;

ΗΡΩΔΗΣ.—Κάποτε. Νὰ μὲ συμπιᾶς πὸ σ' ἀποπῆρα στὴν ἀρχή. Εἶσαι καλὸ παλικᾶρι καὶ μ' ἀνοιχτὴ καρδιά. Μόνο γιὰτὶ λὲς ψέματα, πὸς καταλαβαίνεις;

κανεῖς δὲν μπορεῖ νὰ καταλάβει τὸν ἄλλον. Ποῖος εἶναι αὐτὸς πὸναι μαζί σου;

ΣΑΒΒΑΣ.—Ἐερω κ' ἐγώ! Μοῦ κόλλησε.

ΗΡΩΔΗΣ.—Αἱ, παλικᾶρι, τί κάδεσαι σὰ βρογιμένη κόττα; Εἶναι βαρεῖα ἡ ψυχὴ αἱ;

ΣΠΕΡΑΝΣΚΗ.—Ναι, εἶμαι λυπημένος.

ΗΡΩΔΗΣ.—Καλά, σῶπα, σῶπα. Δὲν ἐπιθυμῶ ν' ἀκούω. Ἐχεις θλίψη-σῶπα. Κι ἐγώ, ἀδελφέ, εἶμαι ἀνθρώπος, δὲ θὰν τὸ καταλάβω καὶ ἴσως σὲ πειράξω. (Πετᾶ τὸ τσιγαρέττο καὶ σηκώνεται.) Ὅχι, δὲν μπορῶ. Ἐνόσω στέκομαι ἢ περπατῶ εἶναι καλὰ, μὰ σὰν κάτσω... Οὐφ ἐσύ... (Κουρασμένα). Δὲν μποροῦ, βρὲ ἀδερφέ, οὔτε ἀναπνοὴ νὰ πάρω. Τί βράσανο... Θέ μου, τὰ βλέπεις ἄραγε; Ἄ; Ἐλα, ἔλα δὲν εἶναι τίποτε... Πέρασα. Ἄ-ἄ-ἄ!

(Ὁ οὐρανὸς ἀρχίζει νὰ σκεπάζεται με σίννερα, σκοτεινιάζει. Κάπου-κάπου ἀστράφτει, χωρὶς νὰ βροντᾷ.)

ΣΑΒΒΑΣ.—(Σιγᾶ). Τὴ λύπη πρέπει νὰ τὴν πνί-ναι κανεῖς, υπάομπα. Νὰ πῆ στὸν ἐκπτό του σιαθερά, δὲ θέλω νᾶγω λύπη καὶ δὲ θάχει πᾶ. Εἶσαι ἀνθρώπος κατὼς βλέπω καλός, δυνατός...

ΗΡΩΔΗΣ.—Ὅχι, παλικᾶρι μου, τὴ λύπη οὔτε ὁ θάνατος θά τὴν πάρει. Τί εἶναι ὁ θάνατος! Εἶναι μικρός, κ' ἡ θλίψη μου εἶναι μεγάλη, δὲν μπορεῖ νὰ τὴν τελειώσει ὁ θάνατος. Νά, ὁ Κᾶν τότε εἶχε πεθάνει, μὰ ἡ λύπη του ὅπως εἶτανε ἔτσι κ' ἔμεινε.

ΣΠΕΡΑΝΣΚΗ.—Οἱ πεθαμένοι δὲν ἔχουν λύπες, εἶναι ἴσχυοι. Ἐεσουν τὴν ἀλήθεια.

ΗΡΩΔΗΣ.—Μὰ δὲν τὴ λένε σὲ κανένα...Τί βγαίνει ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀλήθεια; Ἐγὼ εἶμαι ζωντανός, μὰ τὴν ἀλήθεια τὴν ἔερω. Βλέπεις πόση εἶναι ἡ θλίψη μου, τέτοια πὸν ἄλλη στὴ γῆ δὲν εἶναι, κ' ἂν μὲ φωνάξει ὁ Θεός καὶ μοῦ πῆ: «Σοῦ δίνω Γερεμαῖα, ἔλα ε' ἀγαθὰ τῆς γῆς, μὰ δόσε μου τὴ θλίψη σου»... δὲν τὴ δίνω. Δὲν τὴ δίνω, παλικᾶρι. Μοῦ εἶναι γλακύτεση κι ἀπὸ τὸ μέλι, δυνατότερη κι ἀπὸ τὸ μοῦστο... Ἐμπα τὴν ἀλήθεια ἀπ' τὴ λύπη μου.

ΣΑΒΒΑΣ.—Τὸ Θεό;

ΗΡΩΔΗΣ.—Τὸ Χριστὸ νά, ποκόνα. Μόνο αὐτὸς μπορεῖ νὰ καταλάβει, ποῖα εἶναι ἡ λύπη μου. Κοιτάζει καὶ καταλαβαίνει: «Ναι βλέπω, Γερεμαῖα, τὰ βράσανά σου». Καὶ τίποτε ἄλλο. «Βλέπω». Κι ἐγὼ τοῦ ἀπαντῶ: Ναι, κοίταξέ. Κύριε τί θλίψη πὸν ἔχω». Μόνο αὐτό καὶ τίποτε ἄλλο.

ΣΑΒΒΑΣ.—Τὸν ἀγαπᾶς, γιὰτὶ βασανίστηκε γιὰ τὸν ἀνθρώπου. Αὐτὸ θέλεις νὰ πῆς;

ΗΡΩΔΗΣ.—Θέλεις νὰ πῆς πὸς τὸν ἐσταυρώσανε; Ὅχι, ἀδερφέ. αὐτὸ εἶναι ἕνα ἀπλὸ βράσανο. Τὸν σταυρώσανε καὶ τίποτε ἄλλο, μόνο, πὸν ἀπ' αὐτὸ ἔμεινε τὴν ἀλήθειαν μοναχός Του. Ἐνόσω περπατοῦσε στὴ γῆ, εἶτανε ἀνθρώπος ἔτσι κι ἔτσι, καλός. Ἐσκεωτότανε τοῦτο κ' ἐκεῖνο, τοῦτο κ' ἐκεῖνο. Νά, ἕνας ἀνθρώπος, ἄς τοῦ μιλήσω, ἄς τὸν διδάξω, ἄς διορθώσω κάτι τι.

Μά, σάν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἄνθρωποι Τὸν σύρανε σὸ σταυρῶ, καὶ Τὸν καρφώσανε, ἐκεῖ ἀνοίξανε τὰ μάτια Του: «Ἄ, εἶπε, νὰ τί συμβαίνει.» Καὶ προσεγγήθηκε: «Δὲν ἠμπορῶ νὰ ὑποφέρω αὐτὸ τὸ βάσανο. Ἐνόμιζα πὼς ἦταν ἄλλο τὸ σταυροῦμα, μὰ τί εἶναι αὐτό». Καὶ ὁ Πατέρας Του εἶπε: «Δὲν πειράζει, δὲν πειράζει, κάνε ὑπομονή Ὡς μου, μάθε τί εἶναι ἀλήθεια». Αἶ, ἀπὸ τότε ἄρχισε νὰ θλίβεται καὶ... καὶ ἴσαμε τώρα θλίβεται.

ΣΑΒΒΑΣ.—Θλίβεται;

ΗΡΩΔΗΣ.—Θλίβεται, παλικάρι μου.

(Παύση. Ἄστραπή).

ΣΠΕΡΑΝΣΚΗ.—Κοθὼς φαίνεται θὰ βρέξει κ' ἐγὼ δὲν ἔχω οὔτε γολόσες οὔτε διμπρέλλα.

ΗΡΩΔΗΣ.—Καὶ πάντα εἶναι μπροστά μου τὸ ἀγνὸ πρόσωπό Του, ὅπου κι ἂν γυρίσω. «Καταλαβαίνεις, Κύριε, τὰ βάσανά μου;» —«Καταλαβαίνω, Γερεμαίη. Ἐγὼ, ἀδελφέ, ὅλα τὰ καταλαβαίνω, περπατᾶ ἡσυχος». Καὶ εἶμαι ὁλόκληρος μπροστά Του, σάν κρυστάλλινο δοχεῖο, γεμάτο δάκρυα. «Καταλαβαίνεις, Κύριε;» —«Καταλαβαίνω Γερεμαίη». Μὰ γι αὐτὸ κι ἐγὼ πόσο ἦν καταλαβαίνω, Κύριε». Κι ἔτσι ζοῦμε οἱ δύο μας. Ἐκείνος κι ἐγὼ. Κι ἐγὼ Τὸν λυποῦμαι, παλικάρι. Σάν πεθάνω θὰ Τοῦ παραδώσω τὴ θλίψη μου: Πάρε την, Κύριε!

ΣΑΒΒΑΣ.—Ὅπως κι ἂν ἔχει τὸ πρᾶγμα, ἀδικα τὰ βίβεις τόσο μὲ τοὺς ἀνθρώπους. Εἶναι καὶ μερικοὶ καλοὶ, μὰ εἶναι πολὺ λίγοι. Ἀλλοιώτικα, μπάρμπα, δὲν ἀξίζει νὰ ζεῖ κανεὶς.

ΣΠΕΡΑΝΣΚΗ.—Μὰ ὁ Χριστὸς ἐδίδαξε: ἀγάπη τὸν πλησίον σου, ὡς σεαυτὸν.

ΗΡΩΔΗΣ.—Ἄστειός ποῦσαι! Μὰ ἐγὼ ποῦ μοναχὸς μου ἔκαμπα τὸ χέρι μου, χωρὶς νὰ τὸ λυπηθῶ, ἔχω τὸ δικαίωμα, ἄλλον ἄνθρωπον νὰ χτυπήσω, σάν μοῦ τύχει περίστασι: Τί νομίζεις;

ΣΑΒΒΑΣ.—Σωστά.

ΗΡΩΔΗΣ.—Βλέπεις λοιπόν; Ξέρεις, αὐτοὶ μ' ὀνομάσανε. Βασιλιᾷ Ἡρώδη.

ΣΑΒΒΑΣ.—Ποιοί;

ΗΡΩΔΗΣ.—Οἱ ἄνθρωποι σου. Ὅχι, παλικάρι, σκληρότερος ἀπ' τὸ θεριὸ εἶναι ὁ ἄνθρωπος... Σκότωσα ἓνα παιδάκι, ὥστε εἶμαι βασιλιᾷς Ἡρώδης. Δὲν καταλαβαίνουν τὰ βρωμόσκυλα τί μοῦ κοστίζει νὰ ἔχω αὐτὸ τὸ παρατσούκλι: Ἡρώδης! Καὶ νᾶτανε τοῦλάχιστο ἀπὸ κακία, μὰ ὄχι, ἔτσι...

ΣΑΒΒΑΣ.—Πῶς σὲ λένε;

ΗΡΩΔΗΣ.—Μὲ Γερεμαίη, Γερεμαίη μὲ λένε. Καὶ κεῖνοι μὲ βγάλανε Ἡρώδη, κι ἀκόμη Βασιλιᾷ, γιὰ νὰ μὴ γίνε κανένα λάθος!.. Γιὰ δὲς πάλι, ἔρχεται ἕνας καλόγερος, ποῦ νὰ τὸν κάμει ὁ Θεός!... Ἄκου, εἶδες τὸ εἰκόνημα;

ΣΑΒΒΑΣ.—Τὸ εἶδα.

ΗΡΩΔΗΣ.—Τὰ μάτια τὰ εἶδες; Τότε νὰ τὰ κοιτάξεις, νὰ τὰ κοιτάξεις, νὰ τὰ κοιτάξεις... Ποῦ πᾶς νικητοῖδα: Στὸ χωριὸ, στὶς γυναῖκες;

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ.—Εἰσήγη ἡμεῖν. Καλησπέρα σας, Σάββα Γεωργόβιτς! Πῶς ἔτυχε ἐδῶ;

ΗΡΩΔΗΣ.—Κοίταξε, καλόγερε, ἀπ' τὴν τσέπη σου φαίνεται τοῦ διαβόλου ἡ οὐρά.

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ.—Δὲν εἶναι τοῦ διαβόλου ἡ οὐρά, μὰ ἓνα ραπανάκι... Ἐχεις κᾶτι μάτια μὰ δὲ βλέπεις καλά.

ΗΡΩΔΗΣ.—Φτοῦ! Δὲ μπορῶ νὰ σᾶς βλέπω, ἀνα-

ποδογυρίζει ἡ ψυχὴ μου. Αἶ, γιὰ σου, παλικάρι... νὰ θυμᾶσαι τί σοῦ εἶπα, σὰ θάχεις λίπη, μὴν πᾶς νὰ τὴν πεῖς στοὺς ἀνθρώπους.

ΣΑΒΒΑΣ.—Καλά, μπάρμπα, θὰ τὸ θυμηθῶ.

ΗΡΩΔΗΣ.—Καλύτερα στὸ δάσος νὰ πᾶς, στοὺς λόκους.

(Φεύγει, ἀκούγεται ἀπὸ τὸ σκοτάδι βλέπεις, ἄραγε, Κύριε;...)

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ.—Περιορισμένος ἄνθρωπος. Σκότωσε τὸ γιό του, καὶ σκοτίζει μ' αὐτὸ ὅλο τὸν κόσμο. Σὰ νάχει κανεὶς ὄρεξη νὰ τὸν ἀκούει.

ΣΠΕΡΑΝΣΚΗ.—(Στενάζοντας). Ὅχι, πάτερ Κοντράτη, δὲ σκέπτεσαι καλά, εἶναι εὐτυχημένος ἄνθρωπος. Ὅπως εἶναι τώρα, καὶ ν' ἀναστήσει κανεὶς τὸ γιό του οὔτε πέντε λεπτὰ θὰ σταθεῖ, θὰ τὸν σκοτώσει ἀμέσως. Βέβαια, θὰ πεθάνει γιὰ νὰ μάθει τὴν ἀλήθεια.

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ.—Σᾶς λέω, εἶναι βλιάκας. Τί σκέπτεσαι, Σάββα Γεωργόβιτς;

ΣΑΒΒΑΣ.—Νά, περιμένω πότε θὰ φύγει αὐτὸς ὁ κύριος. Ὁ διάβολος τοὺς κουνάλησε ὅλους. Νὰ κι ἄλλος πάλι! (Προσπαθεῖ νὰ δεῖ μὲς στὸ σκοτάδι.)

ΛΥΠΑ.—(Πλησιάζει μὲ δισταγμὸ). Ἐσὺ εἶσαι, Σάββα;

ΣΑΒΒΑΣ.—Ἄ, εἶσαι σύ; Τί θέλεις;

ΛΥΠΑ.—Ὁ πάτερ Κοντράτης εἶναι μαζί σου;

ΣΑΒΒΑΣ.—Ναί, αὐτὸς. Τί θέλεις πάλι; Δὲ μ' ἀρέσει ἀδερφή, νὰ τρέχουν πίσω μου.

ΛΥΠΑ.—Ἡ αὐτὴ εἶναι γιὰ νὰ περνοῦν, δὲν ἐμποδίζουν σὲ κανένα τὴν εἴσοδο... Γρηγόρη Πέτροβιτς, σᾶς ζητᾶ ὁ Τιούχας* γιατί, μούπε, ὁ Σπεράνσκη δὲν ἔρχεται;

ΣΑΒΒΑΣ.—Πηγαίνετε μαζί λοιπόν, σάν εὐθήμε ζευγαράκι. Χαίρετε, κύριε, χαίρετε.

ΣΠΕΡΑΝΣΚΗ.—Καληνύχτα σας, Σάββα Γεωργόβιτς. Ἐλπίζω κι ἄλλη φορὰ νὰ τὰ ποῦμε πάλι.

ΣΑΒΒΑΣ.—Ὅχι, μὴν ἐλπίζετε καλύτερα. Χαίρετε.

ΛΥΠΑ.—Τί βράνασος ποῦ εἶσαι, Σάββα! Πάμε, Γρηγόρη Πέτροβιτς, ἔχουν δικές τους δουλειές.

ΣΠΕΡΑΝΣΚΗ.—Δὲ χάνω ὅμως τίς ἐλπίδες. Καληνύχτα σας.

(Φεύγουν).

ΣΑΒΒΑΣ.—Ξεκουμπίστηκε ἐπὶ τέλους, ποῦ νὰ πάρε ὁ διάβολος!

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ.—Ἀλήθεια, σοῦ εἶναι μὰ κολιτσίδα. Σάν κολήσει θὰ σ' ἀκολουθεῖ σὰ σιὰ. Ἐδῶ, πολλοὶ ἔτσι τὸν λένε, ἡ σιὰ, ἂν καὶ θὰ εἶναι περισσότερο γιὰ τὸ ἀδύνατο σῶμα του. Καθὼς φαίνεται, τ' ἀμέσαστε καὶ θὰ δεῖτε, ποῦ θὰ σᾶς κολᾶ κᾶθε λίγο καὶ λιγάκι.

ΣΑΒΒΑΣ.—Ἐγὼ δὲν ἔχω πολλὰ λόγια, τὸν διώχνω καὶ ἐμπροσθέν.

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ.—Δοκίμασαν καὶ τὸ ξύλο, μὰ δὲν ἄφελσε σὲ τίποτε. Εἶναι γνωστὸς ἐδῶ σ' ὅλη τὴν περιφέρειαν. Προσωπικότης!

(Παύση. Σκοτεινιάζει, οἱ ἀστραπὲς πληθαίνουν. Βουβὲς λάμπουν σὲ διάφορα μέρη τ' οὐρανοῦ, καὶ νομίζει κανεὶς σὲ κάθε λάμψη, πὼς κάποιος κρυφοκοιτάζει πίσω ἀπὸ τὸ κυγκλεῖδωμα ἀπὸ τὸν πύργο μὲς στὴν αὐτὴ τοῦ μοναστηριοῦ.)

ΣΑΒΒΑΣ.—Γιατί μ' ὄμισες αὐτὸ τὸ μέρος, Κοντράτη; Πολὺ περαστικὴ εἶναι ἡ αἰλή. Μοῦ κολήσανε

οὐ καλόγεροι κι οὐ τρελλοὶ σὺν τοὺς ψύλλους. Σὰν ἔλεγα πὼς θάτανε καλύτερα στὸ δάσος.

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ.—Γιὰ ν' ἀποφύγουμε τίς ὑποψίες. Σὰν πάμε μαζί στὸ δάσος, θὰ πῶνε, γιατί ὁ θεοφοβούμενος Κοντράτης κάνει παρέα μ' ἓνα τέτοιο, μὲ συγχωρεῖτε, ἄνθρωπο; Ἐνῶ ἐδῶ εἶναι κοινὸ τὸ μένος. Ἐγὼ ἐπίτηδες ἀρῶσαι λιγάκι νάρθῶ καλύτερα νὰ σᾶς δοῦνε καὶ μὲ ἄλλους διάφορους ἀνθρώπους.

ΣΑΒΒΑΣ.—(Τὸν κοιτάζει ἐπίμονα). Λοιπὸν;

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ.—(Ἀποφεύγει τὸ βλέμμα του, σηκώνοντας τοὺς ὤμους). Δὲν μπορῶ.

ΣΑΒΒΑΣ.—Φοβάσαι;

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ.—Νὰ πῶ τὴν ἀλήθεια, φοβοῦμαι.

ΣΑΒΒΑΣ.—Τί τιποτένιος ἄνθρωπος ποιῆ εἶσαι, καίμηνε.

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ.—Ὅπως θέλετε.

(Παύση).

ΣΑΒΒΑΣ.—Μὰ τί φοβάσαι, κοντέ; Ἡ μηχανὴ εἶναι ἀκίνητη, δὲ θὰ σὲ βιάσει. Θὰ τὴ στήσεις, θὰ τὴν κουρντίσεις...

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ.—Μὰ δὲν εἶναι γι' αὐτό.

ΣΑΒΒΑΣ.—Τὸ δικαστήριό; Στὸ εἶπα καὶ σ' τὸ ξαρκίω. ἂν σιμβεῖ τίποτε, θὰ πάρω ἐπάνω μου τὴν εὐθύνη. Δὲν τὸ πιστεύεις;

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ.—Πὼς δὲ σᾶς πιστεύω; Σᾶς πιστεύω.

ΣΑΒΒΑΣ.—Τότε τί; Μήπως τὸ Θεό;

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ. Τὸ Θεό.

ΣΑΒΒΑΣ.—Μὰ σὺ δὲν πιστεύεις τὸ Θεό, ἀλλὰ τὸ διάβολο.

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ.—Ποιὸς ἔξοει, κι ἂν ἔξαρνα ὑπάγει: Τότε σᾶς εἰγαριστῶ πολὺ, Σάββα Γεγόροβιτε, μὰ τὴν ὑπογνώση. Καὶ γιατί; Ζῶ ἡσυχά, καλά, εἶναι βέβαια, καθὼς λέτε, ἀπάτη. μὰ τί δουλειὰ ἔχω ἐγὼ σ' ὅλα αὐτὰ; Θέλουν νὰ πιστεύουν, ἄς πιστεύουν. Ἄν τὸν ἐσέβησα ἐγὼ τὸ Θεό, νομίζω.

ΣΑΒΒΑΣ.—Ἄκουσε. ἔξοει, πὼς μποροῦσα νὰ τὸ κίνο μοναχός μου. Θάπτανα στὴ γιορτῇ νὰ πετάξω μιὰ μπόμπα, κι αὐτὸ θάτανε ὅλο. Μὰ τότε θὰ σκοτωνότανε πολλὲς κόσμοι, κι αὐτὸ τώρα εἶναι περιττὸ. Γι' αὐτὸ, σὲ πασοκαλῶ. Μὰ σὺν ἀνοηθεῖς, θὰ τὴ κάμω γὰί θάνατε σὺ τὴν αἰσασία. Κατ' ἄλλας:

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ.—Γιατί ἐγὼ; Δὲ θὰ τὸ κάνω ἐγὼ. Καὶ πάλι, τί δουλειὰ ἔχω ἐγὼ, μὲ ὅ,τι θὰ κάνεις ἐσύ; Εἶναι πολλὲς λαὸς στὸν κόσμο, δὲ θὰ τὸν σκοτώσετε ὅλο, ὅσο καὶ νὰ πετάτε μπόμπες.

ΣΑΒΒΑΣ.—Καὶ δὲν τοὺς λυπάσαι;

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ.—Ἄν λυπηθῶ ὅλους, δὲ θὰ μεῖνει τίποτε γιὰ μένα.

ΣΑΒΒΑΣ.—Ἔτσι! Εἶσαι ἔξυπνος ἄνθρωπος, σοῦ εἶπα, νὰ σὺ δὲν τὸ πιστεύεις. Ἐξυπνος, μὰ νὰ χολάσεις ἓνα κομμάτι ξύλο, φοβάσαι.

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ.—Σὰν εἶναι ἓνα κομμάτι ξύλο, γιατί ἀνησιγείτε τόσο; Ὅστε δὲν εἶναι ξύλο μοναχά, παρὰ εἰκόνημα.

ΣΑΒΒΑΣ.—Καὶ βέβαια. Κολλήσανε πολλὰ ἐπάνω, κι αὐτὸ καὶ τὸ ἐγτιμοῦν τόσο. Κι ἐγὼ δὲν ἀγαπῶ ὅ,τι ὁ ἄνθρωπος ἀρκετὰ τιμᾷ.

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ.—Πὼς δὲν ἀγαπᾶτε;

ΣΑΒΒΑΣ.—Ἔτσι, δὲν ἀγαπῶ. Ὅταν γιὰ τὸν ἄνθρωπον τὸ καπέλο εἶναι πρὸ ἀκριβὸ ἀπ' τὸ κεφάλι του, τότε πρέπει νὰ τοῦ πάρει καὶ τὸ καπέλο καὶ τὸ

κεφάλι. Ἄχ, μπάρπα, ἂν δὲν ἦσουν φοβιτσιάρης, θὰ σοῦ ἔλεγα τόσα πράγματα!

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ.—Αἶ καὶ δὲ μοῦ λέτε; ἀπ' αὐτὸ δὲ θ' ἀμαρτήσω. Καὶ δὲν εἶμαι φοβιτσιάρης παρὰ μόνο προσεχτικὸς ἄνθρωπος!

ΣΑΒΒΑΣ.—Αὐτὸ εἶναι, μπάρπα, μοναχὰ ἡ ἀρχή.

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ.—Καλὴ ἡ ἀρχή. Μὰ ποιὸ θάνατο τέλος;

ΣΑΒΒΑΣ.—Ἡ γυμνὴ γῆ καταλαβαίνεις; Γυμνὴ ἡ γῆ, κι ἀπάνω της γυμνὸς ὁ ἄνθρωπος, γυμνὸς ὅπως τὸν ἐγέννησε ἡ μάνα του. Οὔτε πανταλόνι ἀπάνω του, οὔτε παρόσημα, οὔτε τσέπες, οὔτε τίποτε. Φαντάσου: ἓνας ἄνθρωπος χωρὶς τσέπες, τί εἶναι αὐτό, αἶ! Ναι, ἀδερφέ, τὸ εἰκόνημα δὲν εἶναι τίποτε ἀκόμη.

ΚΟΥΡΑΝΤΗΣ.—Κι ἐγὼ αὐτὸ λέγω, θὰ κάνουν ἄλλο.

ΣΑΒΒΑΣ.—Ναι, μὰ δὲ θάνατο τὸ ἴδιο. Καὶ δὲ θὰ ἐσχάσουνε πιά, πὼς ἡ δυναμίτιδα εἶναι δυνατώτερη ἀπ' τὸ Θεό τους! Κι ὁ ἄνθρωπος δυνατώτερος, κι ἀπ' τὴ δυναμίτιδα. Νὰ τους γονατίζουν, νὰ τους προσεύχονται, νὰ τους δὲν τολμοῦν νὰ κοιτάξουν κατ' εὐθείαν, οἱ παλιοσκόλοιοι, μὰ ἦρθε ὁ ἀληθινὸς ἄνθρωπος καὶ τὰ κατέστρεψε ὅλα. Ἔτοιμα!

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ.—Ἀλήθερα!

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΘΗΝΑ ἸΣΑΡΑΝΤΙΩΝ

ΕΙΜΑΙ ΣΑΝ ΕΝΑ ΠΡΑΣΙΝΟ ΚΛΑΔΙ...

Εἶναι σὺν ἓνα πράσινο κλαδί, ἀποκομμένο ἀπὸ τὸ δέντρο πρὸς προτέριδε τὴ ζωῇ, σὲ κάποιο γιῶ νὰ γριετιεῖ, ποιὸς ἔξοει! περιθώρι, γιὰ μιὰ δική του δεύτερη, καινούργια ἀνθοβολή!

Καὶ βρέθηκε τὸ πράσινο κλαδί, τὸ ἀποκομμένο ἀπὸ τὸ δέντρο πρὸς προτέριδε τὴ ζωῇ, βρέθηκε ἀγέτευτο ριχτὸ σὲ μιὰ γωνιὰ πρὸς ἥλιος, δὲν τὴ λισταίνει, ἀπότῆσι κι ἀπ' οὐρανοῦ βροχή.

Ἄν τὸ δροσιζεῖ τὸ νερό, δὲν τὸ ποτίζει ὁ ἥλιος, δὲν τὸ αἰλεῖ τὸ γρηγοριεῖ τὸ γιῶς καὶ τὸ παρλι δὲν κελιάει στὸ πράσινο κλαδί τὸ ἀποκομμένο ἀπὸ τὸ δέντρο πρὸς προτέριδε τὴ ζωῇ.

—Ἔλα καὶ σκόρπισε, βορριά, τὰ γύλλα μου πρὸν πέ-

[σοῦν

κι' ἀπὸ τὰ πόδια πατηθῶν σ' ἀκάθαρτα τοῦ δρόμου, Ἡ γέριε με στὸ δέντρο, ἐκεῖ πρὸς τὴ ζωῇ προτέριδε καὶ τὰ ἡδονοῦ προτάκουσα τὴ γλύκα σ' ἡνιερὸ μου...

ΔΙΑΛΗ ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

Θὰ εἶτανε πρὸ συμπαθισμένοι καὶ πρὸ λογικὸ οἱ ὀπάδοι τῆς ἀναρχικῆς γλώσσας, ἀνίσως καὶ ἡ γλώσσα εἶτανε μιὰ δύναμη γιὰ τὴν ὁμορφιὰ μονίχα τὴν καλλιτεχνική, κι ἀνίσως δὲν εἶτανε, ἴσα καὶ μαζί, μιὰ δύναμη γιὰ τὴν κοινωνικὴ ἐνέργεια.

Π α λ α μ α ς